

PĀKŠAUGI KĀ AUGU PROTEĪNA AVOTS: TIRGUS UN PIEPRASĪJUMA TENDENCES

PROJEKTA NR.24-00-COLA1601-00001

„EKONOMISKI PAMATOTA PĀKŠAUGU INTEGRĒŠANA LAUKKOPĪBAS SISTĒMĀS ES ZAĻĀ KURSA
MĒRĶU ĪSTENOŠANAI: SLĀPEKĻA PIESAISTE UN PRODUKTĪVA RAŽAS IZMANTOŠANA”

Jeva Leimane, Viktorija Lismane, Alberts Auziņš

09.01.2026.

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

EDO consult

Konsultācijas lauksaimniecības un
pārtikas ražošanas jomā

Konsultācijas individuālai izaugsmei
Nozares un tirgus pētījumi
Teritorijas attīstības pētījumi
Ilgtermiņa pētījumi

PROGNOZE (MARKETSANDMARKETS™)

Proteīna pasaules tirgus vērtība
2028.gadā sasniegs **85,6 mljrd.\$**,
gaidāmais pieauguma temps **7% gadā**

t.sk., augu proteīna pasaules tirgus vērtība
2028.gadā sasniegs **30,1 mljrd.\$** (~35%)
sagaidāmais pieauguma temps **7,9% gadā**

Pākšaugu plaši izmantots augu proteīna avots

Pieprasījuma nozares:

lopkopība, pārtika, uztura bagātinātāji,
kosmētika, farmācija

PĀKŠAUGU PASAULES TIRGUS RĀDĪTĀJU DINAMIKA

	2015	2024	2034*
Platība, milj. ha	83,03	96,33	107,12
Ražošana, milj. t	80,07	101,08	125,80
Patēriņš, milj. t	82,15	100,24	124,90
Imports, milj. t	16,38	19,99	22,10
Eksports, milj. t	16,06	20,71	22,81
Patēriņš pārtikā, kg/cilv.	6,63	7,47	8,61
Cena**, USD/t	285,44	276,31	308,34

* – prognoze; ** references cena – zirņi Kanāda (2025.g. jūl/aug)

Avots: OECD-FAO Agricultural Outlook 2025-2034

ZIRŅI

ES-27 zirņu bilance

2023./2024. gadā, milj.t

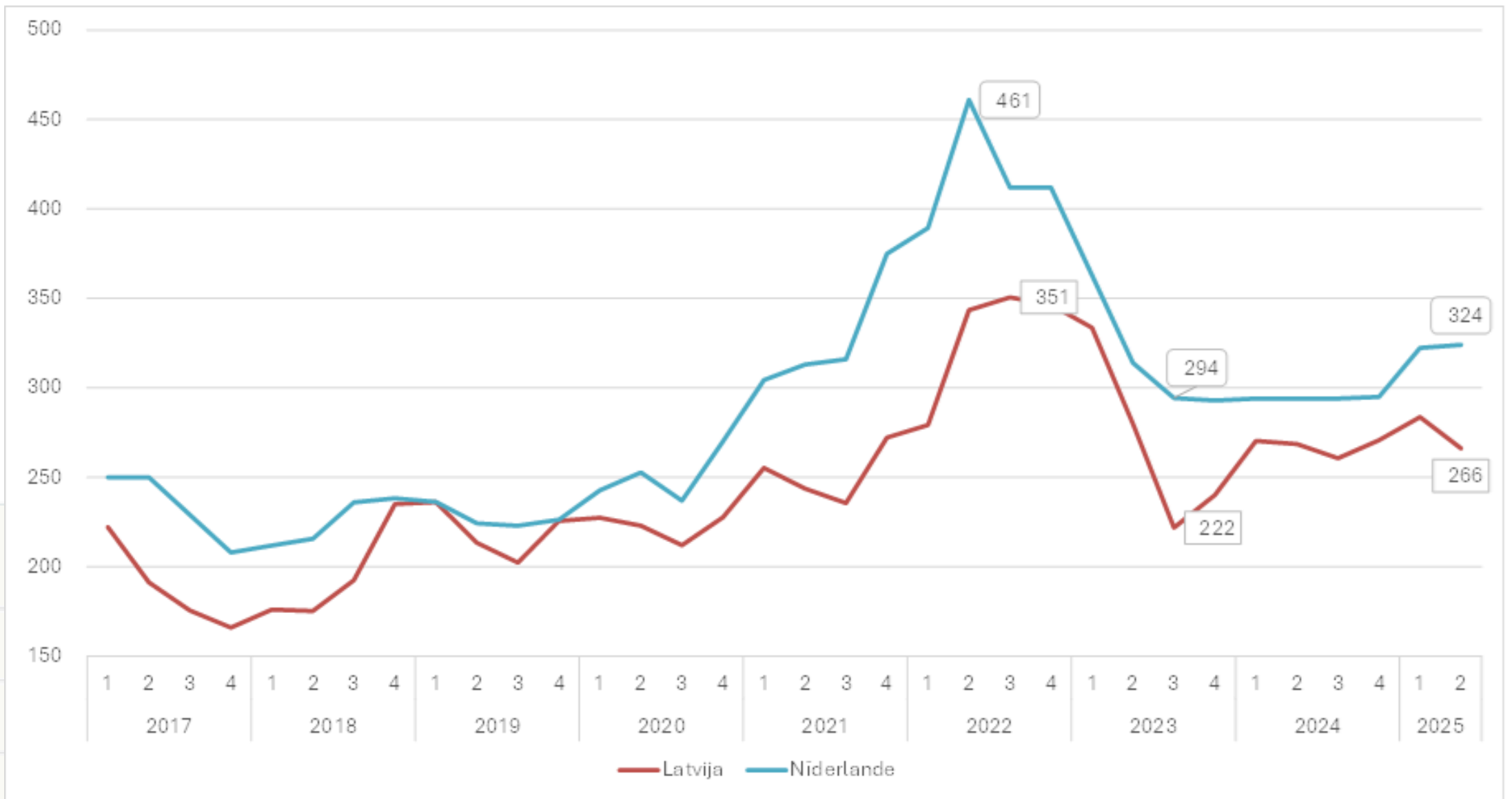
Ražošana	1,96
Eksports	0,30
Imports	1,03
Patēriņš	2,69
t.sk. lopbarība	1,94
t.sk. pārtika	0,75

Zirņiem (proteīns un ciete) ir plašas pielietošanas iespējas lopbarībā, pārtikā, medicīnā, kosmetoloģijā

Zirņu proteīna tirgus vērtībai ES tiek prognozēta strauja izaugsme, kas ievērojami pārsniedz kopējo prognozēto pākšaugu audzēšanas prognozi ES.

ZIRŅU CENU DINAMIKA

Pākšaugu vidējās iepirkuma cena LV un lopbarības zirņu (proteīns 20–25%) cena NL no 2017. līdz 2025. gadam, EUR/t

Zirņu izolāta (proteīns >80%) cena 2024. – 2025. gadā un prognoze, EUR/t

LAUKU PUPAS

ES-27 lauka pupu bilance 2023./2024. gadā, milj.t

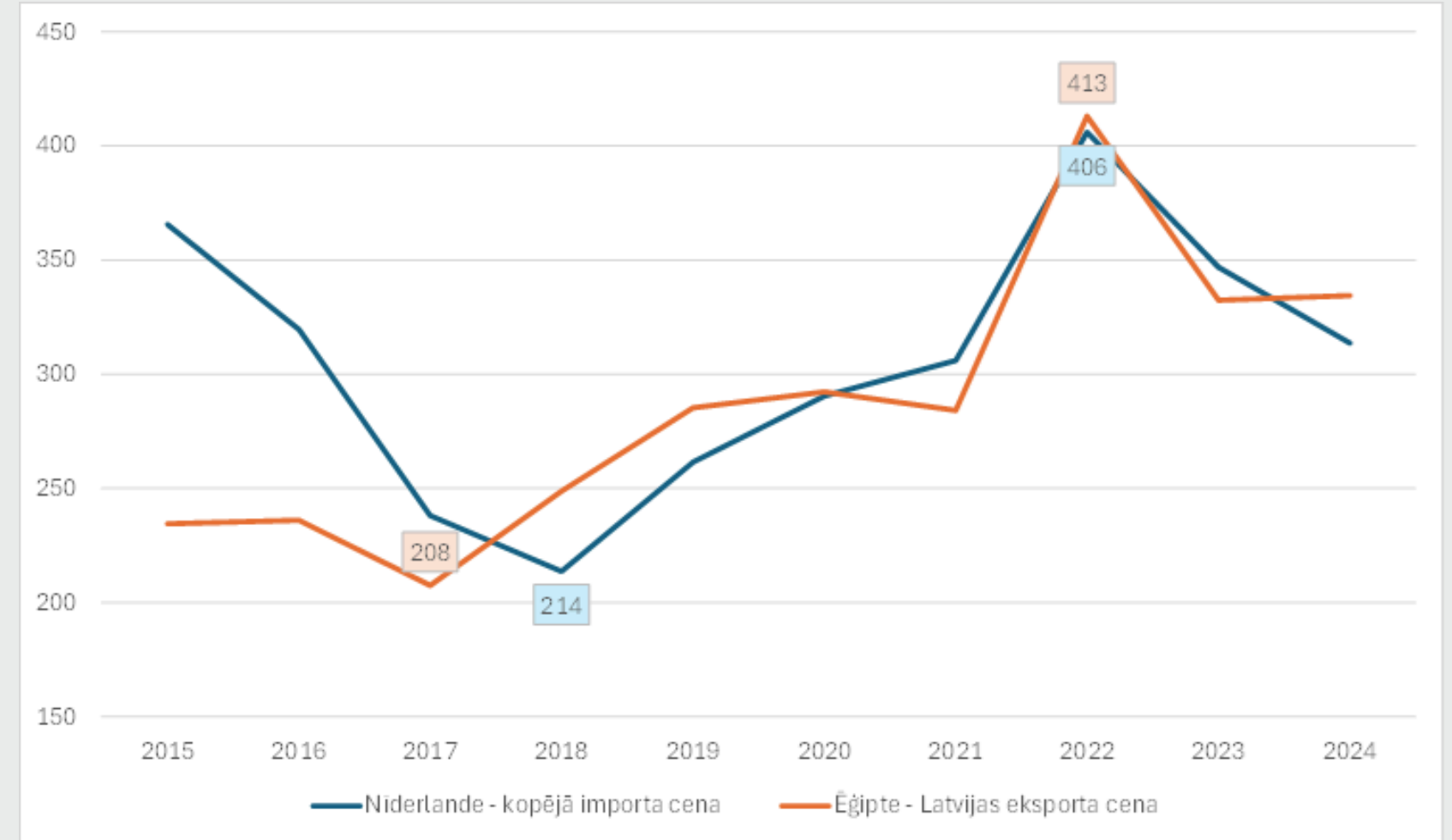
Ražošana	1,21
Eksports	0,32
Imports	0,12
Patēriņš	1,01
...t.sk. lopbarība	0,88
...t.sk. pārtika	0,13

Lauku pupām (proteīns un ciete) ir plašas pielietošanas iespējas lopbarībā un pārtikā

Lauka pupu proteīna tirgus vērtībai ES tiek prognozēta strauja izaugsme, kas ievērojami pārsniedz kopējo prognozēto pākšaugu audzēšanas prognozi ES.

LAUKA PUPU CENU DINAMIKA

Lauka pupu cena no 2015. līdz 2024. gadam, EUR/t

Lauka pupu cenas dinamika un īstermiņa prognoze

SALDĀ LUPĪNA

ES-27 saldās lupīnas bilance 2023./2024. gadā, milj. t

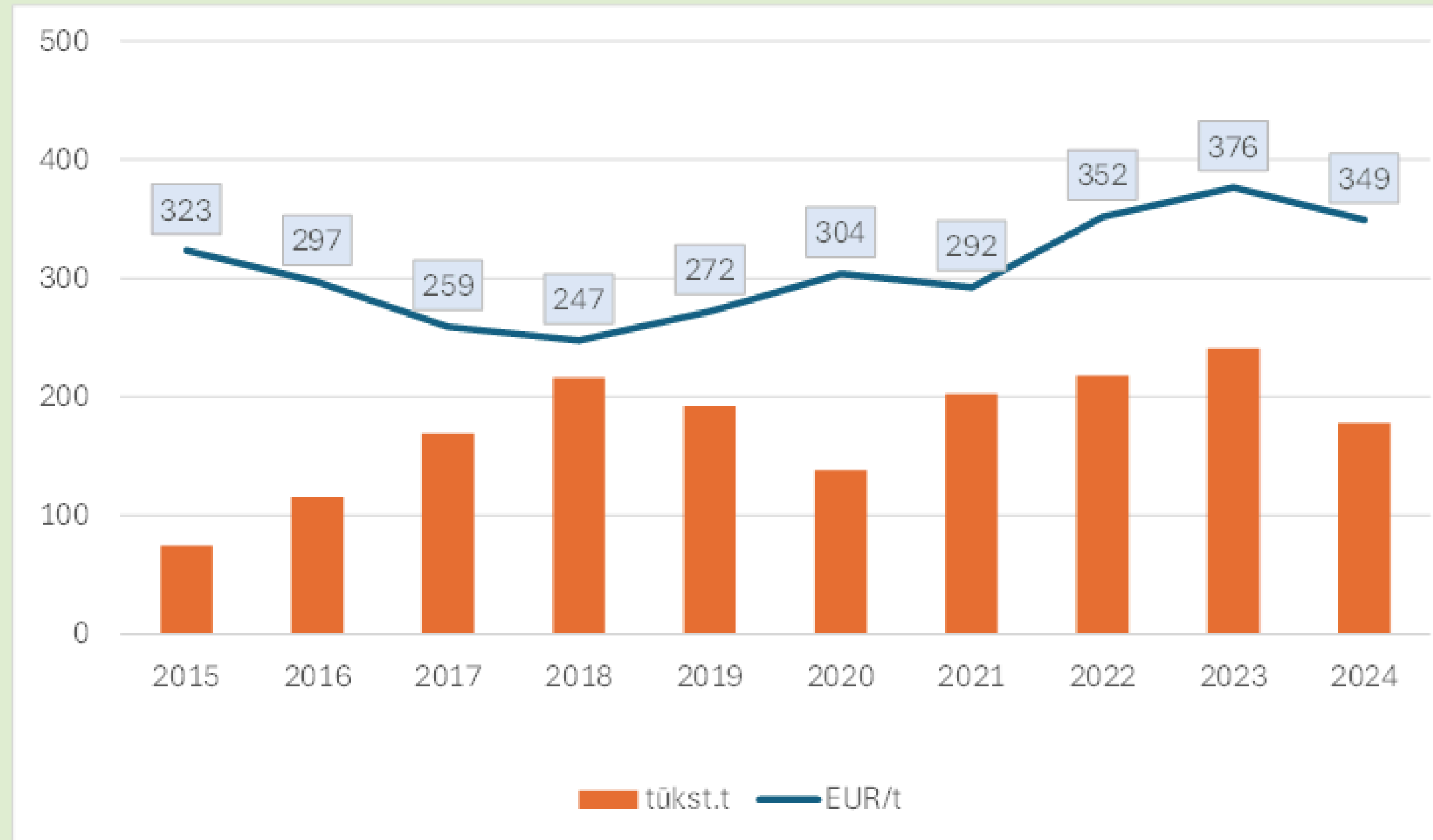
Ražošana	0,35
Eksports	0,00
Imports	0,29
Patēriņš	0,64
...t.sk. lopbarība	0,63
...t.sk. pārtika	0,01

Saldā lupīna tiek izmantota lopbarībā (ES – 99%), pārtikā, farmācijā, bioloģiski aktīvo vielu ražošanai.

Saldās lupīnas proteīna tirgum pasaulē tiek prognozēta izaugsme ar vidējo tempu ~5% gadā, kas ir lēnāks nekā zirņiem un pupām.

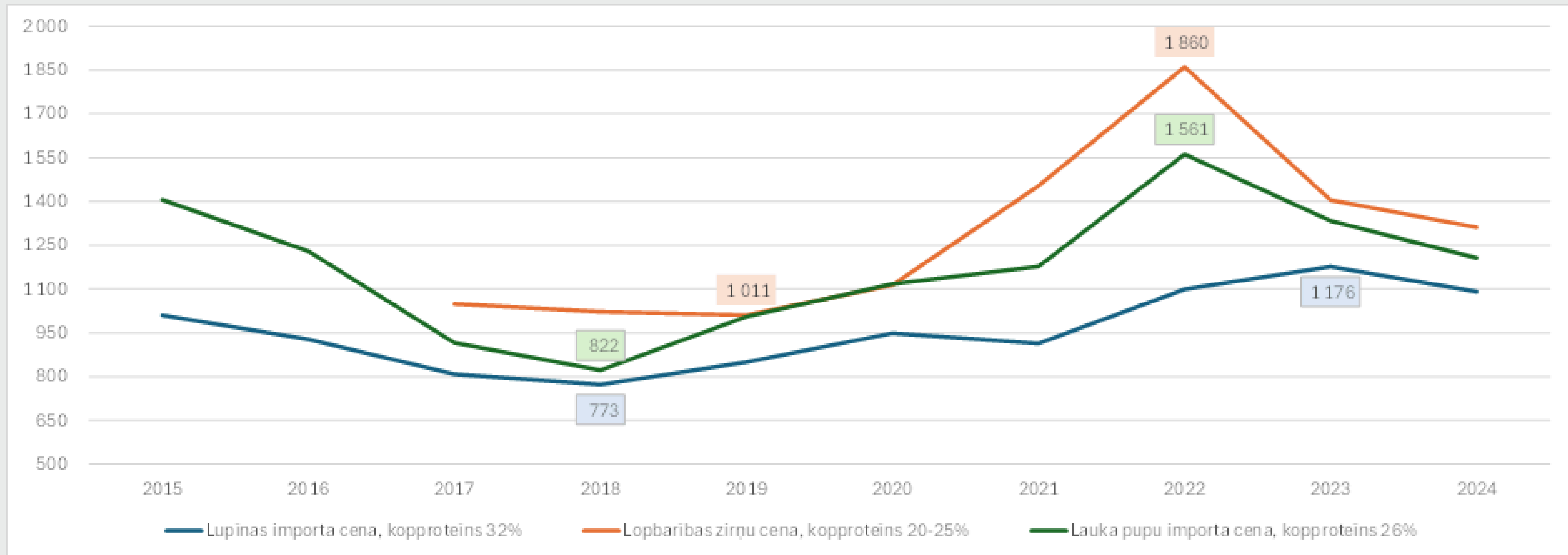
LUPĪNAS CENU DINAMIKA

pamatojoties uz NL lupīnas (sēkla sējai) importa apjomu un vērtību

* Kombinētās nomenklatūras kods 012092950 – lupīnas sēkla sējai
Avots: Eurostat ds-045409

PĀKŠAUGU PROTEĪNA CENU DINAMIKA KOPSKATĀ (EUR/T KOPPROTEĪNA)

* Kombinētās nomenklatūras kods 012092950 – lupīnas sēkļa sējai, Nīderlandes imports;
zirņi – lopbarības kvalitātes zirņu vairumtirdzniecības cena bez PVN Nīderlandē;
pupas – kombinētās nomenklatūras kods 071350, Nīderlandes imports.

Avots: Eurostat ds-045409, NL – WUR

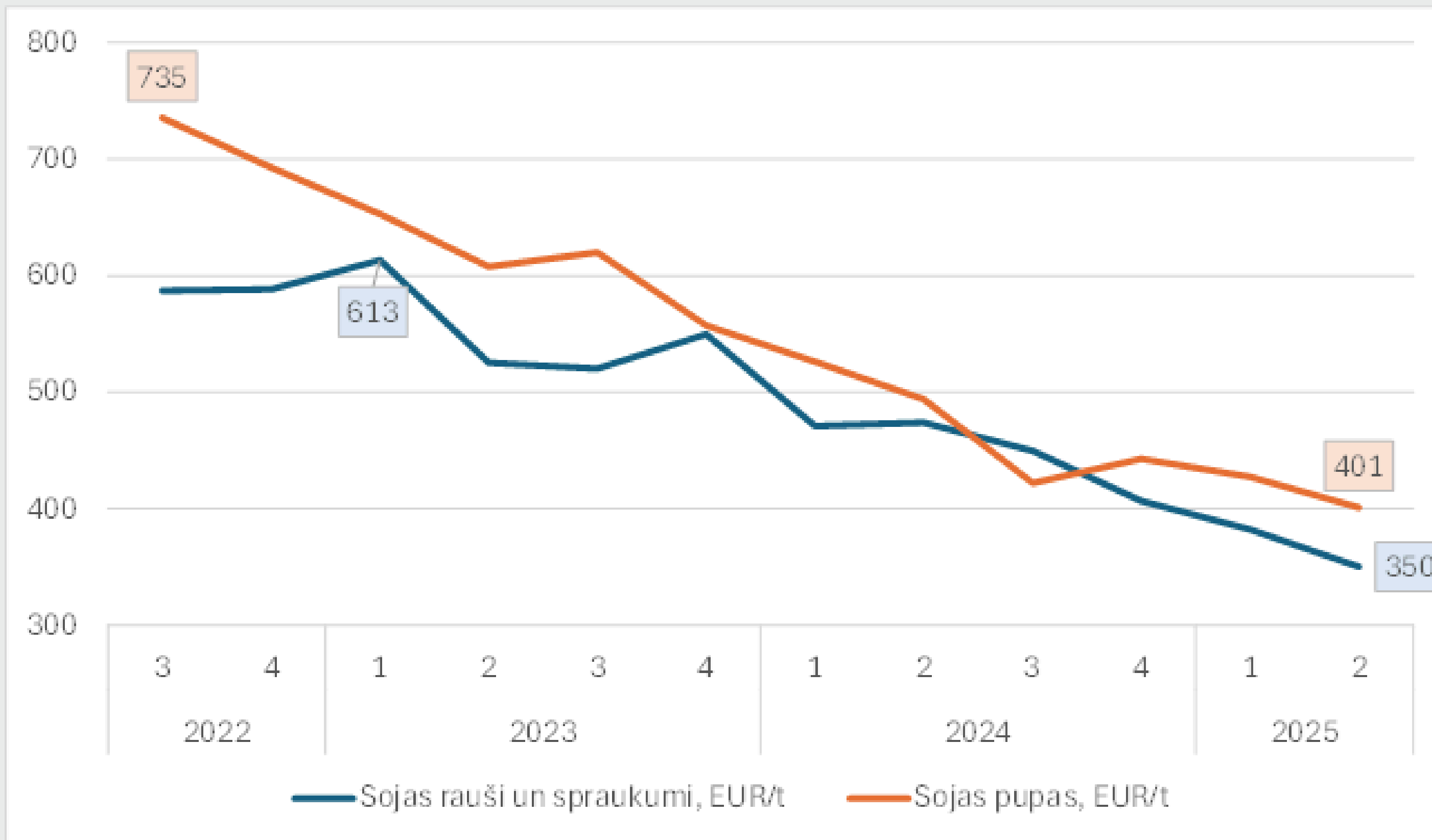

PIEPRASĪJUMA VIRZĪTĀJI UN ŠĶĒRŠĻI

- Konvencionālajā lopkopībā – pieprasījums pēc pākšaugiem stabils, cenu virzību noteic notikumi sojas produktu tirgū
- Bioloģiskajā lopkopībā – pieprasījums pieaugošs pēc vietējas izcelsmes proteīna, uzsvars uz sojas produktiem

- Pārtikas ražošana – pieprasījuma pieaugums (gan tradicionāli, gan inovācijas). Augi aizstāj gaļu (apzināta izvēle, zemāka cena, ilgāka/lētāka uzglabāšana).
- Pasaulē pākšaugu patēriņš 7 kg gadā, 2034. gadā 8,6 kg gadā;
- ES pākšaugu patēriņš 3.4 kg gadā, 2034.gadā 4,0 kg 2034. gadā (+0.94% gadā).
- Par izaugsmes tirgu tiek uzskatīta Ziemeļamerika +2.2% gadā.

ĢM SOJAS PUPU UN SPRAUKUMU CENU DINAMIKA

Importēto ĢM sojas spraukumu cenu monitoringam Eiropā tiek izmantotas IndexMundi cenas

PĀKŠAUGU UN ATSEVIŠĶU GAĻAS VEIDU PATĒRIŅA PROGNOZE ES

Produktu grupa	2015	2022 - 2024	2034	Izmaiņu prognoze/gadā
Liellopu un teļa gaļa				
Patēriņš, tūkst.t (kautsv.)	6 597,88	6 315,91	5 923,00	-0,62%
Patēriņš, kg/cilv. (mazumt.)	9,56	9,03	8,64	-0,43%
Cūkgaļa				
Patēriņš, tūkst.t (kautsv.)	19 536,03	18 079,01	17 287,35	-0,44%
Patēriņš, kg/cilv. (mazumt.)	30,85	28,16	27,48	-0,24%
Mājputnu gaļa				
Patēriņš, tūkst.t (gatavs lietošanai)	11 007,31	12 410,47	13 091,54	+0,55%
Patēriņš, kg/cilv. (mazumt.)	14,28	15,88	17,10	+0,77%
Pākšaugi				
Kopējais patēriņš, tūkst.t	4 123,25	5 050,84	5 143,35	+0,18%
t.sk. patēriņš pārtikai, tūkst.t	1 116,10	1 521,41	1 755,06	+1,54%
Patēriņš, kg/cilv. (mazumt.)	2,51	3,38	3,98	+1,77%

Avots: OECD-FAO Agricultural Outlook 2025-2034,

*Paldies par
sadarību!*

EDO consult